

ANDORNAKTÁLYAI

*TEVÉKENYSÉGKÖZPONTÚ
ÓVODAI
PEDAGÓGIAI
PROGRAM*

*Adaptáció
ANDORNAKTÁLYAI, 2016. szeptember 01.*

TARTALOMJEGYZÉK

MOTTÓ	3. o.
AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4. o.
BEVEZETŐ	5. o.
I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI ELŐÍRÁSOKKAL VALÓ ÖSSZHANGJA	7. o.
II. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI, ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP	8. o.
III. TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM	14. o.
IV. TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI	16. o.
V. A FEJLESZTÉS TARTALMA	20. o.
VI. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE	27. o.
VII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI ÉS RENDEZVÉNYEI	46. o.
VIII. KÖRNYEZETVÉDELMI NEVELSI PROGRAM	48. o.
IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	51. o.
X. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	54. o.
XI. GYERMEKVÉDELEM	58. o.
XII. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK FEJLESZTÉSE	60. o.
XIII. TERVEZÉS, SZAKMAI DOKUMENTUMOK EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE	62. o.
XIV. ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK	64. o.
XV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	65. o.
XVI. ZÁRÓGONDOLAT	66. o.

MOTTÓ

ÉLET A KEZEDBEN

Ha a gyerekek kritizálva élnek
megtanulják, milyen
megbélyegezettnek lenni.

Ha a gyerekek
ellenségeskedésben élnek
megtanulnak veszekedni.

Ha a gyerekek megszegyénítve élnek,
megtanulnak bűnösnek lenni.

Ha a gyerekek
toleráns légkörben élnek,
megtanulnak türelmesnek lenni.

Ha a gyerekek bátorítva élnek,
megtanulnak bizalommal élni.

Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
megtanulják megbecsülve
érezni magunkat.

Ha a gyerekek
méltóságban élnek
megtanulják az igazságot.

Ha a gyerekek
biztonságban érzik magukat,
megtanulnak hinni.

Ha a gyerekek
hitelesen élnek,
megtanulják mit jelent szeretni.

Ha a gyerekek elfogadva élnek és
barátságban élnek,
megtanulják megkeresni
a szeretetet a világon.

Dorothy Law Holz

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az óvoda neve: ANDORNAKTÁLYAI MESEVÁR ÓVODA

Székhely: Andornaktálya, Kossuth út 4.

OM azonosító: 201106

Az óvoda típusa: Köznevelési intézmény

Az óvoda alapítója, fenntartója, működtetője:

Települési Önkormányzat, Andornaktálya, II. Rákóczi F. út 160.

Az óvoda alapító okirat szerinti feladata:

- **óvodai nevelés 851020**
- **óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai 091110**
- **sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának**
- **szakmai feladatai 091120**
- **óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 091140**
- **gyermekétkeztetés köznevelési intézményben 096015**

**Az óvoda bővítésének és teljes felújításának, korszerűsítésének éve:
2013/2014 nevelési év.**

Az óvoda férőhelyeinek száma: 75 fő

**Óvodai csoportok száma: 3 vegyes életkorú csoport – Maci, Margaréta és
Méhecske csoport**

Az óvoda vezetője: Timkó Katalin

Vezető helyettes: Kovács Jánosné

BEVEZETŐ

Az 1996. évi LXII. törvény értelmében az óvodák, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja című dokumentum alapján nevelési programot készítettek. 2010.-ben az Alapprogram felülvizsgálata miatt újraértékeljük feladatainkat, tevékenységközpontú programunkat.

Az óvoda a közoktatási rendszer szerves része, szakmailag önálló nevelési intézmény. Feladata ellátni óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkciókat. Az óvoda gondozza, ápolja, védi a gyermekeket, és mindent megtesz azért, hogy a családi közösséget kiegészítve szocializálja őket. Megtanítja arra a gyermekeket, hogyan éljenek egy nagy közösségben. A nevelés egész folyamatában helyes szokások kialakítására törekszik minden téren (étkezés, öltözés, magatartás, játék stb...). Komoly személyiségfejlesztő tevékenység eredményeképpen alkalmassá válik a gyermek az életben való eligazodásra, az iskolai élet elkezdésére.

Nevelési koncepciónkat oly módon kívánjuk megfogalmazni, hogy eddigi jól bevált hagyományainkat, eredményeinket megőrizve, azt újszerű elemekkel, helyi sajátosságainkkal kiegészítve megfeleljen az alábbi alapelveknek:

- ❖ Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának megerősítésére irányul.
- ❖ Az óvodai nevelés során közvetített kultúra és szokáskialakítás fő jellemzője a játékosság lesz.
- ❖ Programunk olyan fejlettségi szintre (testi, lelki, szociális) juttatja el a gyermeket, hogy az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével lassú átmenet állapotába lép az iskolai beilleszkedéshez.
- ❖ Fontosnak tartjuk az egyenlő hozzáférést.
- ❖ Az interkulturális nevelésen alapuló integrációt szem előtt tartjuk.

Programunk tartalmazza azokat a nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tevékenységi tartalmakat, amelyek biztosítják a gyermekek fejlődését, közösségi életre felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását. Óvodánk felvállalja az integrált nevelést, programunk megfogalmazza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének az enyhe testi, érzékszervi, beszéd fogyatékos gyermek hátrányainak enyhítését célzó tevékenységet is.

Bízunk abban, hogy a program értékei, a pedagógiai, szakmai munkánk színvonala, környezeti adottságaink és az óvoda jó tárgyi felszereltsége alapján vonzó lesz óvodánk, a szülők jó szívvel bízzák ránk óvodás korú gyermekük nevelését. Azon óvodapedagógusoknak, akik később lesznek pedagógus

közösségünk tagjai, segít a program annak eldöntésében, hogy tudnak-e azonosulni a meghatározott tartalmakkal, vállalják-e az óvoda nevelési céljainak sikeres megvalósítását.

A tevékenységközpontú óvodai nevelési program, mint elnevezéséből is kitűnik, középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést, és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli. Ez a pedagógiai rendszer: nevelés és gyermekközpontú, amely a tevékenységeken keresztül és a tevékenység által történő nevelést tekinti alapvető feladatának. A tevékenységközpontú óvodai nevelési program a közoktatás valamennyi elemét (óvoda, általános iskola, középiskola) magába foglaló rendszer első láncszeme.

Miért kívánt az andornaktályai óvoda nevelőtestülete e program alapján, ennek szellemében dolgozni?

Az óvoda nevelőtestületének közös véleménye volt – a programot kidolgozó szakemberekével egyetértve -, hogy a 3-7 éves gyermekek, elsősorban életkoruknak megfelelő kapcsolatteremtés (kommunikáció), valamint egymással és a felnőttekkel való együttműködés (kooperáció) során nevelhetők és fejleszthetők legeredményesebben.

Óvodánk nevelési stílusára eddig is a gyermekközpontúság volt a jellemző. Ez a program is ebben a szellemben íródott, ezáltal számunkra a legelfogadhatóbb.

I. A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI ELŐÍRÁSOKKAL VALÓ ÖSSZHANGJA

Törvények, rendeletek

A törvényt olvasni és értelmezni nem könnyű dolog, még akkor sem, ha az a saját szakmánkról szól. Mégis meg kell tennünk, mert a változások számos új feladatot adnak az óvodák vezetőinek és a nevelőtestületeknek.

Mivel a helyi óvodai programok jóváhagyásuk óta nem változtak, azaz nem követték a törvényi változásokat, a felülvizsgálat elsődleges szempontja, hogy a jelenleg hatályos törvényeknek megfeleljen, mivel csak ebben az esetben működik az intézmény törvényesen.

a 2011 évi CXC törvény a Nemzeti köznevelési törvény

229/2012 (VIII. 28) Kormány rendelet a Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012 (VIII. 31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012 (XII. 17) Kormány rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról

32/2012 (X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről

17/2013 (III. 1) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelés irányelveiről

48/2012 (XII. 12) EMMI rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatásokról

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997 évi XXXI tv

A Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992 évi XXXIII. törvény

277/1997 (XII. 22) Kormányrendelet a pedagógusok továbbképzéséről

78/2003 GKM rendelet a játszótéri eszközökkel kapcsolatos balesetvédelmi előírásokról

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról

II. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI, ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP

Óvodánk, mint közoktatási intézmény, **szakmai tekintetben önálló**, az Önkormányzat által fenntartott, részben önálló intézményként működik.

II./1. Az óvoda szociokulturális háttere:

Andornaktálya község a Bükk hegység lábánál, Eger tőszomszédságában, 5 km távolságra húzódó település. A község lakóinak száma közel 3000 fő. A legtöbb család 2-3 gyermeket nevel, egyre több a 3 esetleg a 4 gyermekes család. Ennél több gyermek nincs egy családban sem.

A valamikori Kistálya és Andornak falvak teljes egybeépülésével az 1938-as évben a két falu egyesítésével jött létre Andornaktálya.

A község különös sajátossága, hogy az Egerbe vezető műút mentén épültek a házak kb.4 km hosszan.

A nagy távolságok miatt már óvodás kortól utaztatni kell a gyermekeket, autóbusszal, vagy kerékpárral, de leginkább most már autóval hozzák-viszik őket óvodába.

A községben csak 1978-tól van óvoda. Ekkor épült a kétszoboros 50 férőhelyes óvoda, mely azonnal kicsinek bizonyult.

1980-ban az andornaki részen megszűnt az iskola, így ebben az épületben lehetőség nyílt egy óvodai csoport kialakítására, a megfelelő kiszolgáló helyiségekkel együtt (melegítő konyha, öltöző, mosdó). Nagyon szép játszóudvart sikerült kialakítani, udvari játékokkal felszerelve, befűvesítve és lebetonozott területtel is ellátva.

A 2000. év azonban jelentős változást hozott óvodánk életében.

Az imént említett egyszoboros óvodánkat gazdasági okokra hivatkozva, önkormányzati határozat alapján megszüntették.

2000. szeptemberétől a központi óvodában, kettő vegyes életkorú gyermekcsoporttal folytattuk nevelő-oktató munkánkat.

Óvodánk főzőkonyhája is melegítőkonyhaként üzemel azóta, így az ételt, az egeri konyháról, vállalkozó szállítja, napi két fuvarral, az önkormányzattal kötött szerződési feltételeknek megfelelően.

A város közelsége miatt, valamint a munkahely lehetőségek miatt a község lakosságának nagy százaléka Egerbe jár dolgozni. Egyre több a vállalkozó is, hiszen községünk az egeri borvidékhez tartozik, így nagyon sokan foglalkoznak szőlőtermesztéssel.

Rohanó világunkban a családok egyre többet dolgoznak a jobb megélhetésért, ezért azt tapasztaljuk, hogy egyre kevesebb idő jut a gyermekekkel való foglalkozásra, ezért sokkal több feladat hárul az óvodai nevelő munkánkra. A

gyermekek tiszták, jólöltözöttek, a szülők lehetőségeikhez mértén igyekeznek a legmegfelelőbb körülményeket biztosítani gyermekeik számára.

Eger város közelsége, valamint az egycsoportos óvodánk bezárása nagymértékben befolyásolta óvodai gyermeklétszámunk alakulását, ezért fokozott figyelemmel kell lennünk óvodánk színvonalas működésére, hogy gyermeklétszámunk növekedjen, illetve stabilizálódjon. Állandó törekvésünk, és feladatunk, hogy minél több család a mi óvodánkat válassza gyermekének.

Nagyon sok család kiköltözik a városból, építkeznek, vagy régi családi házat újítanak fel, alakítanak át, községünkben telepednek le, így - nagy örömeinkre -, a gyermeklétszám növekedését tapasztaljuk. Ezért volt szükséges az óvodánk bővítésére, valamint teljes felújítására, melyet a fenntartó sikeres Uniós pályázatának köszönhetünk.

Etnikai kisebbség a községünkben nincs.

II./2. Az óvoda személyi feltételei

A szakmai munkában a **nevelőtestület** az óvoda legfőbb határozathozó szerve.

Óvodapedagógus: 7 fő, négy óvodapedagógus, mindannyian felsőfokú végzettséggel, egy fő, az óvodavezető másoddiplomával is rendelkezik.

Dajka: 3 fő, mindhárman dajkaképzőt végeztek.

A **dajka** csoportjában együttműködik az óvónővel a nevelési célok megvalósítása érdekében.

Óvodánk három csoportjában hat óvodapedagógus és három dajka dolgozik, az óvodapedagógusok munkáját közvetlen segítők egy pedagógiai asszisztenssel egészültek ki 2015. januárjától.

Fejlesztő pedagógust megbízási szerződéssel tudunk alkalmazni szükség esetén. Óvodánk bővítése és felújítása óta sajátos nevelési igényű gyermekünk nincs.

Logopédusunk a 2002/2003-as nevelési évüktől van, aki utazó pedagógus, óraadóként dolgozik óvodánkban.

Az óvoda melegítőkonyháján egy **konyhalány** dolgozik.

Az óvoda egyszemélyi felelős vezetője az **óvodavezető**, akit az önkormányzat képviselő testülete 5 éves ciklusra nevez ki nyilvános pályázat alapján.

Óvodavezetőként csoportban is dolgozik, a törvény által deklarált átfedési idő biztosított. Mivel óvodánk az Önkormányzat részben önálló intézményeként, három csoporttal működik, az óvodavezetőnek a törvény heti 10 kötelező

óraszámot ír elő gyermekcsoportban, vezetői feladatait a gyermekcsoporton felüli időben végzi.

A pedagógusok továbbképzéséről, a pedagógus szakvizsgáról szóló 277/1997. (XII. 22.) Kormányrendelet kötelezően előírja a hétévente 120 óra továbbképzésen való részvételt, melyet először 2003. májusáig, majd második körben 2010-re minden óvodapedagógus teljesített saját érdeklődési körének megfelelően, de elsősorban a helyi programunk célkitűzéseit, feladatait figyelembe véve. A továbbképzéseket a Továbbképzési program és beiskolázási terv dokumentum tartalmazza.

II./3. Az emberi érdekek számbavétele

Az intézményi profil kialakításánál központi szerepet foglal el az emberi érdekek egyeztetése.

Az intézmény akkor jó, ha az érintettek: a gyermekek jól érzik magukat, a szülők és a dolgozók jónak tartják.

Az intézményi működés sarkalatos kérdése a szülői igényeknek, elvárásoknak való megfelelés. A szülők akkor elégedettek, ha biztonságban érzik gyermeküket, érzik az óvó-védő, szerető gondoskodást, és toleráns partneri kapcsolatban szerezhetnek információt a gyermekük fejlődési mutatóiról, közösségi magatartásáról.

A szülők csak hiteles nevelőkben tudnak bízni. Nyitott nevelőket, nyitott óvodát várnak el. Részesei, és nem pedig külső szemlélői kívánnak lenni az óvodai életnek.

Óvodánkban óvodai időn belül, lehetőséget biztosítunk a gyermekek érdeklődésének megfelelően óvodapedagógus irányításával plusz tevékenységekhez - természetesen szem előtt tartva a gyermekek legfontosabb tevékenységét a játékot -, a szülők igényei alapján pedig, különböző szolgáltatásokra, óvodai időn kívül, szakember irányításával (speciális képességfejlesztő program, vízhez szoktatás, hittan, oviangol oktatás stb.)

A gyermekek zökkenőmentes iskolakezdése érdekében az óvodának célirányosan kell fejleszteni azokat a tanuláshoz szükséges alapképességeket (perceptuális, intellektuális, szociális, pszichomotoros, verbális) amelyre az iskola alapozni tud. Ilyenek a figyelem, türelem, kitartás, állóképesség, akarat, szabálytudat, együttműködési készség, kommunikáció stb.

II./4 Tárgyi feltételrendszer

Óvodánk 30 éve épült a falu középpontjában, egy kis mellékutcában, a közlekedés szempontjából biztonságos és csendes környéken.

Az épület és a nagy udvar teljesen körbe van kerítve, biztonságos a gyermekek számára, de megújult óvodánk ellenére, apróbb karbantartásra folyamatosan

szükség van. Az épület fekvése szakmailag is betájolt, keleti-nyugati fekvésű. Az egész óvoda világos, napfényes.

Kisebb-nagyobb felújítások minden évben történtek, amelyek a közvetlen balesetveszély elhárítását és az állagmegóvást szolgálták.

2013/2014 nevelési évünkben nagy tervünk vált valóra, és bizonyára a továbbiakban is lesznek karbantartási feladatok, most mindannyiunk legfontosabb feladata, hogy megóvjuk és védjük új óvodánkat.

A melegítőkonyhánk a pályázatban előírtaknak megfelelően, továbbra is a HACCP előírásoknak és uniós normáknak megfelelően, engedéllyel működik.

II./5. A tudatos fejlesztés feltételei

A 3 - 7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

Objektív (külső, tárgyi) feltételek tekintetében a tevékenységközpontú óvodai nevelési program nem igényel különleges feltételeket. Célunk, hogy a Köznevelési törvényben elfogadott szabályok alapján, a kötelező eszköznorma, a megfelelő óvodai helyiségek, berendezési tárgyak, eszközök biztosítottak legyenek.

Az 1978-ben épült létesítményünk az óvodás gyermekek elhelyezése és nevelése céljából jött létre, az akkori előírásoknak megfelelően. Két óvodai csoport kiszolgálásához jól biztosította a megfelelő helyiségeket, azonban már az átadást követően kicsinek bizonyult, és a régi iskola épületében alakítottak ki egy harmadik csoportot.

2000-ben a fenntartó gazdasági okokra hivatkozva ezt a harmadik csoportot megszüntette, ami létszámleépítéssel is járt, majd 2013-ra az egyre gyarapodó létszám valamint az épület megromlott állaga miatt, több éves pályázatfigyelést követően sikerült a nagy beruházás és megvalósítás, melyre régóta vártunk.

A csoportok és egyéb helyiségek otthonos, derűs légkörét izléses óvónői dekorációval is igyekszünk biztosítani. A díszítéshez természetes anyagokat igyekszünk használni.

Egyéb kiszolgáló helyiségek:

3 gyermeköltöző

3 gyermekmosdó: ahol a tisztálkodási teendőket minden csoport zavartalanul tudja végezni, itt megfelelő számú mosdókagyló, gyermek WC és zuhanyozó áll rendelkezésre, mindegyik gyermekmosdó felújított,

1 iroda,

1 fejlesztőszoba, ahol az egyéni felzárkóztató foglalkozások, logopédiai terápia és tehetséggondozás is folyik,

1 nevelői szoba

1 mozgássérült mosdó

só-szoba, melyet az elkülönítő szobából alakítottunk ki

63 m²-es tornaterem, melyben számos eszköz áll rendelkezésre a gyermekek mozgásfejlesztéséhez

2 előtér, 1 mosó, 1 vasaló helyiség, személyzeti öltöző, WC és zuhanyozó áll rendelkezésre.

Célunk, hogy az óvoda belső életterét kiszélesítsük a napközbeni tevékenységek gyakorlásához. Ezért terveztük és meg is valósult az óvoda felújítása során minden csoportban a galéria kialakítása.

Az óvoda udvara jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét, sokoldalú fejlesztését. Tágas felső udvarunk fűvel borított, az újonnan kialakított udvarrészen van ütésgátló gumi bevonatú játszóterület, mely rajzolásra alkalmas táblafelülettel van körbekerítve, ezzel is kihasználva a tevékenységekre szolgáló hasznos lehetőségeket. Az alsó udvarrész aszfaltos felülete pedig KRESZ pálya kialakítására adott lehetőséget, mellyel a korábban pályázaton nyert közlekedési eszközeink megfelelő használatát tettük lehetővé óvodásaink számára.

A füves udvar játékeszközei minősített játékok, rendszeres karbantartásukról, öt éves bevizsgálásukról gondoskodunk, hiszen nagyon fontos a gyermekek számára a biztonságos játékterület biztosítása.

Az óvoda udvarának gyümölcsfák is vannak, és veteményes kiskert kialakítására is van lehetőség.

Udvarunk előnye, hogy van fedett terasza, ahol esős időben is biztosított lehet a gyermekek szabad levegőn való tartózkodása.

A program megvalósítását szolgálja, hogy az udvaron nincsenek leválasztott részek, így pedagógiai célunk a kooperáció és kommunikáció gyakorlása akadálytalanul valósulhat meg a gyermekek és a csoportok között.

Az óvodának a program céljához rendelt eszközrendszere

Az óvodában folyó neveléshez, a gyermeki tevékenységekhez elegendő mennyiségű, változatos, esztétikus, hasznos eszközök szükségesek, melyek a munka hatékonyságát fokozzák.

Az évente biztosított költségvetésből átgondoltan végezzük a szükséges beszerzéseket. A költségvetésen kívül a szülők támogatásából, az Andornaktályai Óvodásokért Alapítvány támogatásaiból, civil szervezetek felajánlásából, pályázati forrásból, stb. is gyarapodnak óvodai eszközeink. Az óvodapedagógusok és a dajkák sokféle saját készítésű eszközzel, játékkal színesítik az eszköztárat, és mindent megtesznek épségének megóvása érdekében.

Óvodánk tárgyi felszereltsége jó színvonalú, megfelelő eszközökkel jól ellátott intézmény.

A különböző tevékenységformákhoz meglévő és a további beszerzések szükségességét az egyes nevelési területek kidolgozása tartalmazza.

Mindenképpen szükséges, hogy az Önkormányzat megfelelő pénzeszközök biztosításával évente segítse az elhasználódott eszközök pótlását, a fejlődést garantáló kisebb és nagyobb beszerzéseket, hiszen egyedüli intézménye vagyunk a községünknek.

Hiányzó eszközeinket és felszereléseinket önerőből, költségvetési és pályázati forrásokból, valamint alapítványunk segítségével igyekszünk megoldani.

Az óvoda udvara (600 m²), parkosítása, esztétikája részben megfelel a gyermeknevelési és egészségnevelési szempontoknak. A korábbi években fák, bokrok ritkításával sikerült levegősebbé tenni óvodánk környezetét, az óvodánk 30 éves évfordulóján szülők segítségével új facsemetéket, örökzöld növényeket ültettünk.

Az udvar megfelelő mérete, napsütötte és árnyékos részei ideális életteret biztosítanak a gyermekeknek egész évben. Felszerelését tekintve környezetbarát faeszközökkel van ellátva. Fontos, hogy a törvényeknek megfelelően minősített játékokkal biztonságos és élményt nyújtó teret biztosítsunk gyermekeink számára.

III. TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

III./1. Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvoda funkciói

Az *Alapprogram* szerint az óvoda funkciói:

- óvó-védő funkció
- szociális funkció
- nevelő-személyiségfejlesztő funkció

Az óvoda nevelő intézmény a gyermek 3 éves korától kezdve. A gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére törekszik.

Nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

III./2. A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja, feladatai

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

Az óvoda, nevelő intézmény, s mint ilyen, a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik, tevékenységek által, tevékenységeken keresztül. A 3–7 éves korú gyermekek szociális életképességét, életre nevelését minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz **kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.**

Nevelési cél:

- a 3-7 éves korú gyermekek **társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése**
- elősegítse a teljes gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődését a **tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül**
- **az életre való felkészítés** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül (szociális életképesség elérése)
- **hátrányok kiegyenlítése**, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével
- **szabad játék biztosítása**
- **befogadó nevelés**
- **egyenlő hozzáférés biztosítása**

III./2.1 Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében:

- a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van
- az óvoda szocializációs erőteret hozhat létre
- tudatosan alakítja az együttműködés és a társas érintkezés elemi formáit
- érzelmi igények kielégítése: sokoldalú érzelmi kifejezések és pozitív élmények biztosítása
- sok figyelem és megértő nevelői magatartás

III./2.2 Tevékenységek szerepe a nevelési célok elérésében:

- minél változatosabb, többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásának biztosítása
- élmények nyújtásával minél komplexebb és sokrétűbb tevékenységformák kialakítása
- a gyermekek meglévő tapasztalataira, és meglévő aktuális élményvilágára való támaszkodás a tevékenységek megszervezésében

III./2.3 Képességek szerepe a nevelési célok elérésében:

- *hit a gyermek fejlődésében, pedagógiai optimizmus*
- a képességfejlesztés bázisa: a tevékenység
- *folyamatosan és differenciáltan* biztosítjuk a gyermekek számára a képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlását
- kommunikációs és kooperációs képességek fejlesztése tevékenységsszervezéssel
- folyamatos megfigyelés útján törekszünk a képességek fejlesztésére
- a tehetséges és a sajátos nevelési igényű gyermekeket egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztjük

IV. TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI

A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

IV./1. Objektív (külső) feltételek:

Ezek a feltételek adottak, ahogyan azt már az óvodánk tárgyi feltétel rendszerénél bemutattuk. Ebben a tekintetben a tevékenységközpontú óvodai nevelési program nem igényel különleges feltételeket.

Az óvónői önállóság kérdéskörébe tartozik, hogy a meglévő adottságokon belül, milyen bútorzattal és hogyan alakítják ki az óvoda belső tereit és a csoportszobáit.

Az óvodán belül lehetőséget biztosítunk az egyik csoportból a másikba történő átjárásra, pl.: barátokhoz, testvérekhez, egy-egy játéklehetőséghez.

IV./2. Szubjektív feltételek:

IV./2.1 Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyermeket saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem, ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

Modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.

IV./2.2 Az óvodapedagógus modell szerepe

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelés folyamatában.

Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a

pedagógus, miként viselkedik, hogyan öltözködik stb. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. A gyermek már megtanul, és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvónő mintegy átveszi, átvállalja a gyermek életében az anya szerepét. Az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége feltétlenül hat a gyermeki személyiség fejlődésére.

A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Olyan pedagógus képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodapedagógus munkája során alkalmazza a korszerű tudástartalmakat, gondolkodását reflektív szemlélet jellemzi.

Pedagógiai tevékenységét folyamatosan elemzi és értékeli. Céljait széleskörű módszertani eszköztár alkalmazásával éri el. Megismeri és alkalmazza az új módszereket. Módszereit a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez igazítja, tudatosan alkalmazza a gyermekek egyéni képességeit fejlesztő eljárásokat. Figyel arra, hogy a gyermek önálló gondolatait, kreativitását, alkotó tevékenységét kiemelten fejlessze és értékelje. A gyermeki tevékenységek értékelését minden esetben segítő és támogató szándékkal végzi, és a javításra lehetőséget biztosít.

IV./2.3 Az óvónő és a dajka együttműködése

A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagógussal összehangolttá válik, mert **a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük.** A dajka egyike a gyermekeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszéd stílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelőhatásokat.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A migráns (más országból áttelepült) gyermekek esetében minden dolgozónak feladata, hogy a nevelésükhöz kitűzött célokat megvalósítsák.

IV./2.4 Fejlesztő pedagógus, logopédus és a gyermekek együttműködése

A fejlesztő pedagógus és logopédus azokkal a gyermekekkel kerülnek közvetlen kapcsolatba, akik valamilyen szűrési vizsgálat (logopédia, iskolai alkalmassági, fejlettségi szint) során javaslatot kapnak, elsősorban a Nevelési Tanácsadótól és a Gyógypedagógiai Szakszolgálattól (pszichológustól, orvostól stb.), egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre.

A gyermekek játékos nyelvi (hang-, és beszédképzést, beszéd-észlelést és megértést) valamint egyéb képesség fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt 20-25 percben, amelyek speciálisan, egyéni fejlesztési tervek alapján történnek. Ez azért is fontos, mert az egyéni képességek fejlettségi szintjéhez, a gyermek haladási üteméhez és életkorához igazodó feladatokkal lehet adekvát módon a fejlesztést eredményessé tenni.

A tevékenységek alkalmával nem csak a képességek differenciálására, hanem a gyermeki érzelmek megnyilvánulására, megfigyelésére, irányítására és segítésére is optimális lehetőség adódik. A gyermekek érzelmi biztonsága ezekben a tevékenységekben is elsődleges szempont. A már meglévő és jó képességekre építik a sérült és kevésbé sérült részképességek, és más testi vagy érzékszervi sérülések fejlesztését.

A gyermekek önálló munkájának és aktivitásának, megfelelő teljesítményének növelésére pozitív megerősítésként alkalmazzák a szóbeli dicséretet, test- és szemkontaktust, egyéb jutalmat.

IV./2.5 A fejlesztő pedagógus, logopédus és az óvodapedagógus együttműködése

Mindannyian a gyermekek érdekeit tartjuk szem előtt, ezért az óvodapedagógusok a fejlesztő pedagógussal, és a logopédussal szoros információs kapcsolatban állnak.

A rendszeres és kooperatív munka szempontjai:

Óvodapedagógusok részéről:

- megfigyeléseik, tapasztalataik átadása a csoportról, egy-egy gyermekről (részképességek elmaradása, fejlettségi szint stagnálása, magatartási vagy egyéb pszichikai tünetek)

- óvodapedagógusi kompetencián belüli lehetőségek a gyermekek fejlesztésére (módszerek, eszközök, foglalkoztatási forma óvodai csoporton belül, a képességfejlesztés iránya)
- csoportnaplóban rögzített tapasztalatok összevetése az egyéni fejlesztési naplóban rögzített tapasztalatokkal

Fejlesztő pedagógus, logopédus részéről:

- hospitálás, megfigyelés alapján szakmai, pszichológiai, logopédiai tanácsadás; az okok feltárása és a továbblépés lehetőségei
- az elvégzett szűrések, vizsgálatok, szakvélemények alapján a gyermekek egyéni tervének kialakítása; egymás munkájára építés (stratégiai tervek elkészítése, a fejlesztés irányvonalának megbeszélése)
- egyéni fejlesztési naplóban rögzített tapasztalatok összevetése a csoportnaplóban rögzített tapasztalatokkal

Alapvető feladat mindkét részről:

- **Egymás munkájának és kompetenciájának feltétel nélküli elfogadása.**
- időnkénti megbeszélés, a külön foglalkoztatott gyermekek magatartásáról, szociális (érzelmi), intellektuális-kognitív, motoros teljesítményének, képességének fejlődéséről, haladási üteméről; eredmények átértékelése
- kezdeményező és segítő szerepek vállalása a pedagógusok és a gyermekek kapcsolatának optimális alakulásában
- munkájukat a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében gyakoribb konzultációkkal igyekezzenek ellátni, figyelembe véve a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét

IV./2.6 A környezetben élők hatása

Az óvoda mindig adott környezetben működik, azért, valamennyi óvoda esetében lehetnek eltérő és azonos vonások a környezet feltételeit, lehetőségeit illetően. Nagyon fontos hatást gyakorolhat az óvoda nevelőmunkájára az, hogy milyenek az óvoda környezetében élő emberek. A helyi nevelési rendszer kialakításának elengedhetetlen feltétele az óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak, kifogásainak vagy dicséretének ismerete. Az óvodai nevelés sohasem lehet tartósan ellentétes az adott környezet elvárásaival.

V. A FEJLESZTÉS TARTALMA

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve, aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényességre és a nevelési folyamat, négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól.

A feladatrendszer elemei:

- 1. Játék és tanulási tevékenység**
- 2. Társas és közösségi tevékenység**
- 3. Munkatevékenység**
- 4. Szabadidős tevékenység**

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezt azért is szükséges hangsúlyozni, mert a gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

V./1. Játék és tanulási tevékenység

A szabad játék a kisgyermekek alapvető szükséglete és elemi joga, amely az óvodai mindennapokat átszövő legfontosabb tevékenység.

„Jót és jól játszani, ez a gyermek dolga az óvodában”

- komplex tevékenységforrás, amely kitűnő talaja a fejlesztésnek
- a környezetről a legfontosabb ismereteket a játékon keresztül közvetítjük
- lehet spontán és az óvodapedagógus által irányított

A játék szervezi egygé az értelmi, érzelmi és társas folyamatokat.

Különböző életkorban különböző játéktevékenységek jellemzőek a kisgyermekekre:

- gyakorló-játék
- **szimbolikus szerepjáték**
- konstruáló, építőjáték
- szabályjáték
- bábozás
- barkácsolás
- drámajáték

Ezek a játéktípusok a fejlődés mutatói is egyben. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől. Elválaszthatatlan a megismerő, az érzelmi, akarati, szociális és társas fejlődéstől, a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától.

A mi alapelvünk is az, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült szabad játékra.

Feladatunk a játék terén:

- a gyermekek számára nyugodt légkör, elegendő hely, idő és a **szimbolikus szerepjátékhoz megfelelő feltételek biztosítása** a napirendünkön belül
- **sokrétű, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység megteremtése**
- a gyermekek élményeire, érdeklődésére való támaszkodás, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása, **tudatos jelenlét az indirekt irányítás felelősségének biztosítására**, a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, szükség esetén bekapcsolódás, együttjátszás a gyermekkel
- **szabad játék és játszótárs választás biztosítása**, önérvényesülés
- személyre szabott pozitív értékelés
- a tágabb és szűkebb környezet megismerésével a hazai táj és a szülőföld szeretetére nevelés
- a környezet védelmére és a természet szeretetére nevelés

Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A tanulás az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Elsődleges célja az

óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

A tanulási tevékenység terén is arra törekszünk, hogy a gyermek örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban, ne csak külső motiváció készítse erre. A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermekeket, képességeiknek megfelelően. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak az újabb, nehezebb problémák megoldásához.

Feladatunk a tanulás terén:

- ***az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése***
- ***attitűdök erősítése, képességek fejlesztése***
- a gyermekek örömmel, önként vegyenek részt a tanulásban – belső motiváltság kialakítása a tanulás iránt
- egyszerre, egy időben csak keveset, de azzal minőségében és használhatóságában mégis több ismeretet nyújtunk
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése
- a tanulás módszere: több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés
- érvényesüljön a komplexitás elve
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- a gyermekek beszédének, szókincsének, kifejező képességének fejlesztése
- differenciált, egyéni bánásmódot és egyénre szabott tanulási lehetőség biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek számára, hogy személyiségük harmonikusan, képességeinek megfelelően fejlődhessen
- önállóság, kitartás, figyelem, pontosság, feladattudat fejlesztése
- ***a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermeki személyiség kibontakozásának segítése***

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Előforduló konfliktusok nagy részét önállóan oldják meg.
- Létrehoznak - az új eszközök készítésén túl- cselekményhez igazodó építményeket.
- A szerepeket a játékszabálynak megfelelően keltik életre.

- Kölsönösen kapcsolatot tartanak egymással, felvetődő ötleteket beépítik a játékba, egymás tevékenységét figyelemmel kísérik, résztvevők elgondolásait elfogadják.
- Egy - egy téma eljátszását képesek több napon át folytatni.
- A szabályjátékokban a szabályokat a gyermekek képesek megfogalmazni, azt betartatni társaikkal.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.

V./2. Társas és közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény, tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.

A **kooperációs és kommunikációs képességek** pedagógiai szempontból sikeres formálásának legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható, átélhető legyen.

Alapvetően fontosnak tekintjük a gyermek társas környezetével és természeti környezetével való kapcsolatát. A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a társas kölcsönhatások milyensége.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társakhoz való helyes viszonyulást. Tudatosan törekszünk a közösségben zajló folyamatok, társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására az egyén fejlesztése mellett érzelmi erkölcsi és közösségi nevelésre, célunk az **életre való nevelés**.

Az ismétlődő közös, örömteli tevékenység a csoport és óvoda hagyományrendszerébe épül és mélyíti az összetartozás élményét. A tevékenységek a gyermek egyéni örömein túl a közös élményt is erősítik – társas kapcsolatok, közös munka, komplex foglalkozások – ezért fontos a **tevékenykedtetés**.

A gyermekcsoportokban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez igazodik az egyén. Alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális **énkép kialakításához**.

A gyermek egymás közötti kapcsolatában így válik természetessé, hogy **minden gyermek más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így különbözőségével együtt elfogadható, szerethető és tisztelhető felnőttek és társaik számára is.**

Feladatunk a társas és közösségi tevékenység terén:

- biztonságos, nyugodt, félelemtől és zsúfoltságtól mentes óvodai mindennapok biztosítása
- nyitott, szeretetteljes, családi légkörben, demokratikus irányítás mellett a gyermekek önállóságának, tenni akarásának, döntési képességeinek a kibontakoztatása
- a felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások, illemszabályok gyakoroltatása természetes szituációkban
- a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, az együtt dolgozás képességének kialakítása
- arra neveljük a gyerekeket, hogy megértést, toleranciát, és egymásért érzett felelősséget tanúsítsanak, és fogadják el egymást
- állandó erkölcsi értékrend, szokás és szabályrendszer kialakítása a csoportban a konfliktusok megelőzéséhez, kezeléséhez
- önértékelés, társak értékelése életkori sajátosságokhoz mért pedagógiai eszközökkel (pl.: beszélgető körök szervezésével)
- a személyiségfejlődést nyomon követve, az eredményekre alapozott fejlesztés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.
- Észreveszik, hogy kinek miben tudnának segíteni, és segítenek.
- Érdeklődnek egymás iránt, egymást számon tartják.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményére.
- Kisebb csoportokban igyekeznek együttműködni társaikkal.

V./3 Munkatevékenység

Az életre nevelésben nélkülözhetetlen a gyermek számára az önként – azaz örömmel és szívesen – végzett, aktív tevékenység, a rendszeres, folyamatos és hasznos munka.

A munkatevékenység célja:

- az életre nevelés, társadalmi gyakorlat megismerése
- személyiségfejlesztés

A gyermekek minden olyan munkát elvégezhetnek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.

- naposság
- önkiszolgálás
- saját személyével kapcsolatos munkák
- kerti munka

- növénygondozás
- környezet rendben tartása
- gyűjtőmunka

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, érdeklődését tudatosan igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

Igen fontos, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes **önállóságot**. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem **rendszeres, folyamatos** tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyermekek **legyenek képesek problémahelyzetek mérlegelésével önállóan dönteni, véleményt alkotni, feladataikat egymás között megosztani.**

Feladatunk a munkatevékenység terén:

- olyan munkajellegű tevékenység biztosítása, amelyet a gyermek örömmel és önállóan végez
- a munkatevékenységhez szükséges, a gyermekek számára megfelelő munkaeszközök biztosítása, azok bővítése
- rendszeresség és folyamatosság biztosítása
- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését
- önálló döntési helyzet és feladatmegosztás lehetőségének biztosítása
- a valódi értékteremtő munka megismertetése a gyermekkel, amely a materiális értékeken kívül erkölcsi, szellemi, esztétikai értékeket is képvisel
- biztosítson a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést
- *a tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás stb.) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása*
- *a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése* oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolhatják

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek a testápolási teendőket, az önkiszolgáló tevékenységet teljes önállósággal végzik. Önállóan étkeznek, étkezés alatt képesek kulturáltan viselkedni. Önállóan öltöznek, vetkőznek, holmijukat rendben tartják. Ügyelnek környezetük rendjére.
- Naposi teendőket megfelelő önállósággal és pontossággal végzik.

- Szívesen vállalnak alkalmi megbízatást. Mindenben segítenek, ahol erre szükség van.
- Az udvaron, kertben adódó munkajellegű tevékenységekben aktívan vesznek részt.

V./4 Szabadidős tevékenységek

A szabadidő igazi tartalma: a tevékenységek közötti szabad választás. A szabadidős tevékenységeknek azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívni a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulja meg, hogyan gazdálkodik az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel.

A szabadidős tevékenység a nap folyamán integráltan van jelen a nevelésre fordított időkereten belül.

A szabadidős tevékenység, minden fajta, a gyermek által önként választott játék, munka és tanulási tevékenység.

A szabadidős tevékenységen belül nagy hangsúly kívánunk fektetni a **tehetség gondozásra** és a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatására:

- művészeti tevékenységek (vizuális tevékenység)
- mozgásigény kielégítése – az új tornatermünk (63m²) nyújtotta lehetőségekkel
- mesemondás és mesehallgatás

Lehetőséget biztosítunk a két – vegyes életkorú – gyermekcsoportunknak a két csoport közötti átjárhatóságra, hogy más gyermekekkel és játékeszközökkel is játszhassanak a csoporttársaikon és a saját csoportjukban fellelhető játékokon kívül.

A két csoport elszigetelésének megszüntetésével kitágítjuk a gyermek élet és mozgásterét, ami maga után vonja a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődését. Ugyanakkor, mindezek mellett az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására is igen hatásos eszköz ez a nevelési mód, hiszen még nagyobb lehetőséget nyújt az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatására.

Feladatunk a szabadidős tevékenység terén:

- a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítése, nagyobb mozgás és tevékenységi tér biztosítása

- a választásra felkínált tevékenységek bővítése, az időszakonkénti változtatás lehetőségének biztosítása
- saját készítésű eszközökkel a gyermeki fantázia fejlődésének segítése
- a délután folyamán is lehetőséget kell biztosítani az egyéni képességek fejlesztésére, differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére

VI. KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A komplex foglalkozások lényege:

- komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- a foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- a foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket
- *a játékba integráltan, többnyire kötetlen formában, kisebb csoportokban a gyermekek érdeklődésére alapozva, a tevékenységbe történő bevonással valósul meg*

A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

VI./1. Anyanyelv

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészét átható komplex folyamat, mely a nevelési folyamat egészében integráltan van jelen, *és valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.*

Célja: a nyelv szépségének, kifejezőképességének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Az óvoda nyelvi fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

Lehetőséget kell biztosítanunk arra, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Semmiféle türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi nevelés során. Az óvoda tevékenységgel

gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – a javítás elkerülésével – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kell kísérnünk, és ahol beszédhibával, beszédgátlósossággal, beszédbeli elmaradással találkozunk, a szakember (logopédus, fejlesztő pedagógus) segítségét kell kérni.

Feladatunk az anyanyelvi nevelés terén:

- ***az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés és ösztönzés a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával***
- ***együttműködés a családdal a megelőzés és korrekció terén, a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában***
- a beszédöröm biztosítása: arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran merjenek megnyilatkozni, mondják el élményeiket
- képessé tenni a gyermeket arra, hogy másokat is tudjon meghallgatni
- a nehezen megnyilatkozó gyermeknél gátlások feloldása, önbizalom növelése, beszédkésztség fejlesztése, szókincs gyarapítása
- bővítjük a gyermek szókincsét és nyelvi kifejezőképességét
- a gyermeket a kérdések feltevésére inspiráljuk, kérdéseire mindig választ kell kapnia
- a gyermekekkel foglalkozó felnőttek tiszta, szép beszéde, stílusa mindenkor követhető minta kell, hogy legyen, a gyermek számára
- helyben, óvodai nevelési időn belül biztosítjuk a beszédhibák javítását logopédussal

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek bátran, szívesen, érthetően, összefüggően beszélnek élményeikről.
- A felnőtt és társaik beszédére odafigyelnek, végighallgatják
- Kialakulóban van a beszédhelyzethez, az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő kifejezőmód.

Verselés-mesélés

A gyermekeknek minden nap mesélünk, együtt verselünk és mondókázunk, mely a kisgyermek mentális higiéniájának elengedhetetlen eleme, **segíti a gyermek önkifejezésének fejlődését, esztétikai, irodalmi fogékonyságuk megalapozását, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelését.**

A gyermekcsoport összetételének figyelembevételével, a vers, mese anyagának kiválasztásánál **arra törekszünk, hogy klasszikus és kortárs irodalmi művekkel is megismerkedjenek a gyerekek.**

A mese, vers gyakori ismétlése elősegíti a gyermek önálló mese- és szövegmondását, a gyermek által történő elsajátítását bábozás, dramatizálás formájában.

Az irodalmi élmények feldolgozását segítjük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával. Mindhárom csoportunkban lehetőséget biztosítunk „bábkuckó” kialakítására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek a gyermek számára érzelmi biztonságot nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok jó alapot adnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfontosabb eszköze: különösen alkalmas a gyermek szemléletmódjának, világképének kialakítására, szorongások és gátlások feloldására, segíti a belső képalkotást.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Feladatunk a verselés-mesélés terén:

- irodalmi élmény nyújtásához megfelelő hangulat kialakítása
- a mese élő bemutatása
- anyagkiválasztás az értékes népi, a klasszikus és a kortárs művekből
- **hagyományos – diavetítő -, és IKT eszközök használata**
- **mindennapi mesélés megvalósítása, a só-szoba, mint helyszín minél többszöri igénybevételével**

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek játék közben odaillo szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Az elhangzott mese, vers, mondóka ismétlését kérik.

- Várják, kérik a mesemondást, maguk segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.
- A meséskönyveket önállóan is hosszan nézegetik, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk, vigyáznak a könyvekre.
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek.

VI./2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés célja: a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az ének-zene és az énekes játék része a mindennapoknak. Lehet spontán, alkalomszerű és az óvodapedagógus által kezdeményezett, előre tervezett.

Anyagát a magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok alkotják

Kodály Zoltán útmutatása alapján, Forrai Katalin által kidolgozva.

Ismerkedjenek meg a gyermekek a néphagyományokra épülő néptánc mozgáselemeivel.

Használjanak ritmushangszereket: dob, cintányér, zenei háromszög, stb.

Az ének, zene, énekes játékok nagy hatással vannak a gyermek beszéd és zenei hallásának fejlesztésére, a beszédtechnika, beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésére, hangzók helyes formálásának gyakorlására, beszédhibák javulására.

Feladatunk az ének, zene énekes játék, gyermektánc terén

- a mindennapos éneklés-zenélés
- az igényes anyagválasztás
- a magyar népi hagyományok megismertetése a gyermekekkel
- a kulturális örökség értékeinek megismerésével hazaszeretetre nevelés
- a gyermek számára a mintaszerű előadásmód
- *hagyományos és IKT eszközök használata*

VI./3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka eddig is kiemelt feladat volt nevelésünkben. A mindennapi ábrázolás, barkácsolás feltételei adottak a csoportokban. A gyermekek az óvodába érkezéskor a firkálás fokán állnak. Többen nem ismerik a helyes ceruzafogást, mind a két kezüket használják, mivel a kéz dominanciájuk ekkorra még nem kialakult.

Szívesen figyelik a felnőtt és más gyermekek rajzolását, mintázását, ebbe bekapcsolódnak: firkálnak, építgetnek, homokot formálnak, gyurkálnak óvónői segítséggel, ezeket néhányan meg is nevezik.

A vizuális tevékenység célja nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, annak esztétikai értéke, hanem **maga az örömteli cselekvés.**

Ezek a tevékenységek (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás, hajtogatás, tépés) a gyermekek által kedveltek, és az ezekhez szükséges feltételeket biztosítjuk játékidőben, szabadidőben és szervezett *tevékenységek* alkalmával.

Fontos, hogy megismerkedjenek az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A tevékenységek szervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, az ünnepek, és mindaz, ami érdekli a gyermeket.

A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig rendelkezésre állnak megfelelő papírok, rajzeszközök, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak.

Nagyon célszerű a vizuális tevékenység és a munkatevékenységek összekapcsolása, hiszen a szabad, önálló tevékenykedés gyakran jár együtt viszonylagos rendetlenséggel.

A vizuális önkifejezés nyelvi erővé úgy válik, hogy amit a világról tud, ábrázolásban is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt szavakkal meséli hozzá.

Feladatunk a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka terén

- a gyermek megismertetése az eszközök használatával
- a különböző anyagok, technikai elemek és eljárások megismertetése
- a tevékenységekhez tér és eszközök biztosítása
- a gyermekek műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való megismertetése az információs technológia lehetőségeinek kihasználásával

- *hagyományos és IKT eszközök használata a felkészüléshez és a foglalkozáshoz*
- *a gyermekmunkák gyűjtése, gyermekrajzok elemzése a fejlődés nyomon követéséhez*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban. Képesek változatos alakú zárt és nyitott terek elkészítésére, lefedésére.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik, emlékezetük alapján. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Késztetést érznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.
- Észreveszik a szép népművészeti és egyéb műalkotásokat.

VI./4. Mozgás

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3 - 7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

A mai kor gyermeke keveset mozog. Ez a mi óvodánkban is tapasztalható. A technikai fejlődés is kiváltója annak, hogy a gyermek ritkán tartózkodik a szabadban, a friss levegőn. A szülők nagy részének nem jut ideje arra, hogy gyermekével játsszon, kiránduljon, sétáljon, ezért az fáradékonnyá, gyenge állóképességűvé válik. Ugyanakkor ezeknek a gyermekeknek nagy a mozgásigényük, ezért mindig fontos feladatunknak tekintettük és tekintjük ma is, hogy mindezeket a hiányosságokat lehetőségeinkhez mérten az óvodában pótoljuk.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek fejlesztésének eszköze.

A kondicionáló képességek közül fejleszti az álló és teherbíró képességet, amelyek kedvezően befolyásolják az egészséges fejlődést. Hozzájárul a helyes testtartás kialakításához, a szükséges izom egyensúly megteremtéséhez.

A pozitív énkép, az önkontroll, érzelemszabályozás, a szabálykövető társas viselkedés, a kommunikációs és kooperációs készségek, a problémamegoldó gondolkodás a teljes gyermeki személyiséget fejleszti. **A rendszeres mozgás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak kialakításához.**

Feladatunk a mozgás terén

- a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése
- erő-és állóképesség fejlesztése
- a motoros képességek fejlesztése
- a vázizomzat erősítése
- a helyes testtartás kialakítása
- a mozgás és játékgény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése
- gyermeki személyiség fejlesztése
- hely- helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek fejlesztése
- a mozgáskoordináció fejlesztése
- sokoldalú, sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának biztosítása
- *a gyermek egyéni képességeinek, terhelhetőségének, fizikai állapotának figyelembevétele*
- *hagyományos és IKT eszközök használata*
- *alkalmanként a zene és a mozgás terápiás céllal történő használata*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- Térben megfelelően eligazodnak, a térirányokat felismerik, testsémájukkal tisztában vannak.
- Növekszik erejük, állóképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

VI./5.1 Külső világ tevékeny megismerése – környezetismereti tapasztalatok szerzése

Tapasztalatok szerzése a szűkebb és a tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetről.

A tevékenységközpontú program célja az, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Ez a komplex foglalkozás, mint az elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megismertetni azt, ami a valóságban is teljes egészében érzékelhető.

A legfontosabb feladatunk, megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire, szépségeire. Ez lesz majd az alapja a később kialakuló természetszeretnek.

A valóság, a világ megismerése a maga egészében segíti a gyermekeket az összefüggések megláttatásában és megismerésében – ellentmondva a szétaprózó tudományos felosztásnak.

A természet, társadalom, ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege a kisgyermek szintjén már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.

Témák: évszakok, növények, állatok, közlekedés, szűkebb és a tágabb környezet megismerése, színek megismerése

Feladatunk:

- megfigyelés és tapasztalatszerzés valódi környezetben, ***ismerkedés a szűkebb természeti, emberi, tárgyi környezettel***
- természet szeretetére és a természet védelmére nevelés, természet közeli élettel
- a ***tevékenységek*** megszervezése természetes környezetben – amikor csak lehetséges
- eszközök és feltételek biztosítása a növénygondozáshoz az élősarokban
- az óvoda udvarának gondozása
- a megszerzett tapasztalatokat a kezdeményezett tevékenységek közben rögzítjük, rendszerbe foglaljuk
- ***környezettudatos magatartás kialakítása***
- ***matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása, problémahelyzetek teremtése***
- ***kíváncsiság, kísérletezés, felfedezés örömeinek megéreztetése***
- ***infokommunikációs eszközök használatával a megismerés, az önálló tanulás képességének megalapozása***

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét, és különbséget tudnak tenni az évszakok között. Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (Iskola, Orvosi rendelő, Posta) nevét és rendeltetését.
- Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismerik a hajót, vonatot, repülőgépet függetlenül attól, hogy környezetükben előfordulnak-e, tudják, hogy a vízen, a szárazföldön vagy a levegőben közlekednek. Tudják, hogy a közlekedési eszközök az emberek munkájaként készülnek.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről: tudják a saját és családtagjaik nevét, lakásuk címét és szülei foglalkozását.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják, igényesek testük tisztaságára.
- Ismerik a „növény” szót, tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, zöldségfélék növények, a növény a magból kel ki, a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat (szántás, szüret, aratás...).
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hogy hol élnek. Ismerik gondozásukat, védelmüket.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait, környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidézik.
- Felismernek minden napszakot.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek: elemi mennyiségi ismereteik vannak.

VI./5.2. A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tapasztalatok szerzése

A matematikai nevelés önállóan, de komplex formában valósul meg a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve.

Célja: a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos, minta- és modellkövető
- spontán, **játékos tapasztalatszerzés és felfedezés**, amely az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épül
- **gyakorlati problémamegoldás**
- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
- **sakk-foglalkozások, a gyermekek képességeinek fejlesztésére, melyek szükségesek a sikeres iskolai teljesítményhez**

A matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölünk meg:

1. szint – bevezetés a matematika világába (3-4-5 évesek)

Feladat:

- matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása
- matematikai beállítódás
- természetes és szimulált helyzetekben matematikai tapasztalatok szerzése

2. szint – az intenzív fejlesztés szakasza (5-6-7 évesek)

Feladat:

- iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése
- **a sakk, mint képességfejlesztő játék**
- gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása
- az óvodapedagógusok által irányított tapasztalatszerzések és **problémamegoldások** révén mélyebb, sokoldalúbb összefüggések feltárása
- matematikai képességek fejlesztése játékba ágyazottan

Feladatunk a matematikai nevelés terén:

- olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését
- természetes élethelyzetek kialakítása a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzéséhez

- a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire való támaszkodás a komplex matematikai tevékenységekben vagy kezdeményezéseken
- a matematikai képességek fejlesztésének megvalósítása játékosan
- gyakori problémafelvetés és feladatmegoldás
- a gyermekek eltérő fejlettségi szintjének figyelembevétele
- *IKT eszközök használata a hagyományos foglalkozási eszközök mellett*
- *projekttervezés megvalósítása*
- *komplexitás érvényesítése*
- *a sakk sakkmester irányításával, mint játéktevékenység, hasznos időöltés és szórakozás, logikai játékok elsajátításának lehetősége*
- *a sakkjáték segítségével:*

értelmi képességek fejlesztése, megértést és problémamegoldást biztosító gondolkodás fejlesztése,

nevelés terén:

becsületességre, következmények vállalására, önuralomra, gyors megítélésre és döntésre, versenyszellemre, kitartásra, önbizalomra, kudarcok elviselésére, lényeglátásra, barátságra, rendszeres és pontos munkavégzésre, fegyelmezett viselkedésre, szabályok betartására nevelés

fejlesztés terén:

analizáló és szintetizáló képesség, emlékezőképesség, elvont és logikus gondolkodás, megosztott figyelem, összefüggések felismerése, kreativitás, tanulási képesség fejlesztése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítására, azonosságok, különbségek megfogalmazására, szétválogatásra, sorba rendezésre.
- Képesek a több, kevesebb, ugyanannyi megállapítására, előállítására.
- Ismerik az elemek, tárgyak helyét a sorban.
- Szívesen végeznek méréseket (hosszúság, űrtartalom, stb.).
- Képesek építmények, síkbeli alkotások lemásolására.
- Tájékozódnak a térben, síkban, ennek szóbeli megfogalmazására is képesek (névutók, jobb - bal).

VI./6 Egészséges életmódra nevelés

A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az óvodáskorú (3-7 éves) gyermek testi fejlődésének elősegítése, személyes belső környezetének, szociális egészségének gondozása, a környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme. A rendszeresen végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A gyermekek szükségleteik kielégítésére fokozatosan válnak képessé, óvodáskor végére megtanulják az önálló öltözködést, étkezést, testápolási teendőket, betegségmegelőzést, amelyek a rendszeres gyakorlás következtében – **a családi nevelés támogatása mellett, a családdal együttműködve** – a gyermek szokásává válnak.

Az óvodapedagógus mellett a nevelőmunkát közvetlenül segítő dajkák és a pedagógiai asszisztens is segítenek a gondozási tevékenységgel a szokásrendszer kialakításában.

Az egészséges életmódra nevelés területei közé tartozik: a gondozás, testi nevelés, egészségvédelem, edzés és a mozgásfejlesztés.

Feladataink:

- egészséges – zsúfoltságtól mentes – környezeti feltételek és egészségneveléshez szükséges felszerelések, eszközök biztosítása
- betegségek és fertőzések terjedésének megakadályozása és korrekciója
- rendszeres egészségügyi szűrővizsgálat megszervezése
- egészséges életmódra nevelés (táplálkozás, öltözködés, testápolás), egészségügyi szokások gyakorlása
- helyes napirend
- megfelelő mennyiségű mozgás és pihenés biztosítása
- egészségnevelési felvilágosítómunka a család felé (pl.: késői tévészés, és a számítógép ártalmait a gyermekekre) a család bevonása az egészségnevelési feladatok megvalósításába
- a szabad levegőn való tartózkodás optimális idejének biztosítása a napirenden belül
- rendszeres mozgás megszerettetése
- **egészségét szervezése, egészségnevelési programok szervezése**
- együttműködés a védőnővel, orvossal, egészségügyi ellátó szervezetekkel

A fejlesztés tartalma:

A helyes életritmus – a napirend

A napi életritmus, a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenység visszahatnak az életfolyamatokra, az egészséges testi szellemi fejlődés alapfeltétele, a gondozás központi kérdése.

A gyermek óvodában eltöltött idejét a szükségleteknek megfelelően kell megszervezni, bevonva lehetőség szerint a családot is.

VI./6.1 Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfort érzésének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek – felnőtt kooperációt feltételez.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése, a tevékenységek többszöri gyakorlása teszi lehetővé, alakítja a gyermeki énképet, segíti önállóvá válásukat.

Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani.

VI./6.2 Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteit (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás) természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését.

A mindennapos testnevelésen kívül a testi nevelést szolgálják a séták, kirándulások, kisebb túrák és az udvaron végzett mozgásos játékok.

Óvodánkban a rossz időjárás ellenére is eleget tudunk tenni a gyermek mozgásigényének kielégítésére, hiszen a fedett teraszunk, és a tornaszobánk is megfelelő lehetőséget nyújtanak ehhez.

Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak, lehetőség szerint minél többet a szabadban. Fontos a megfelelő és kényelmes öltözet. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőnek is.

Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükség. Ezt a feltételt tudjuk biztosítani tornaszerekkel, eszközökkel jól ellátott tornaszobánkkal. A tornaszobánk nagyon jó lehetőséget ad arra is, hogy a vegyes életkorú csoportjainkban az egyes korosztályokkal külön is foglalkozzunk.

Az 5-6-7 éves korosztállyal heti egy alkalommal **Jóga-gyakorlatokat** is végzünk. Ez a fajta testgyakorlás többek között fejleszti kitartásukat, fegyelmüket, figyelmüket.

Lehetőség van minden gyermek számára részt venni szintén heti egy alkalommal, „**Vitamin**”- **tornán**, mely felvilágosító, egészségmegőrző, képességfejlesztő, gerincbarát zenés torna, óvodapedagógus irányításával.

Levegőzés:

A levegőzés, élettani hatásán túl elősegíti a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Arra kell törekednünk, hogy a mindennapok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A helyi adottságok szerint, az időjárás függvényében a játék, étkezés, pihenés, mozgások és kezdeményezések, tanulási folyamatok is a szabadban történjenek.

Pihenés - alvás

A 3-4 éves gyermek napi alvásiigénye 13-14 óra, míg az 5-6-7 éveseké 9-12 órára csökken. Az alvásiigény egy részének kielégítését az óvodának kell biztosítani.

A nyugodt pihenéshez megfelelő fektetőre, nyugalomra, kellemes közérzetre van szükség.

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek alvásiigénye egyénileg is eltér, de a többség igényét, nyugalomát figyelembe véve, nem tudunk kivételt tenni – az alvást nem erőltetjük, de mindenkinek hosszabb-rövidebb ideig pihenni kell.

Alvás közben fontos a csoportszoba megfelelő elsötétítése és a levegőcsere biztosítása.

Egészséges táplálkozás

A gyermekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel, a tápanyagszükséglet 65-70%-át kapják meg, a növekedéssel járó testépítéshez. Az étkezések azonos időpontban történnek, az étkezések között 2-2,5 óra eltérésnek kell lennie.

A gyermekek az óvodába bekerülve, önkiszolgáló munka keretében tanulják meg a saját személyükkel kapcsolatos étkezési szokásokat.

4-5 éves kortól kezdve naposi munka keretében gyakorolják a terítést és az étkezéssel kapcsolatos munkák elvégzését, mint közösségért végzett tevékenységet.

A kulturált étkezés szabályait fokozatosan sajátítják el a gyermekek, az óvodapedagógusok és a dajka, pedagógiai asszisztens segítségével.

A szükséges folyadékbevitelhez a csoportoknál elhelyezett, jelekkel ellátott poharak adnak lehetőséget az igényeknek megfelelően, valamint az udvaron is rendelkezésükre áll.

A gyermekek étvágyában, ízlésében, táplálkozásában nagy különbséget tapasztalunk, amit tiszteletben is tartunk, de elvünk az, hogy azt a szokást alakítsuk ki a gyermekekben, hogy a tányérjukban mindig ott legyen a lehetőség a megkóstolás és az elfogyasztás eldöntéséhez.

Az óvoda az egészséges táplálkozás érdekében együttműködik az étkezést biztosító vállalkozással, szervezettel.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelés és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt kell fektetni a higiénés szabályok betartására: környezet tisztántartása, portalanítás, szükség szerinti fertőtlenítés, időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a minél többszöri levegőn való tartózkodás, a csoportszoba folyamatos levegőcseréje, minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia.

Mindezek biztosítják a szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegség megelőzését.

Az óvodapedagógus feladata az anamnézis felvétel közben kideríteni, az egyre gyakrabban előforduló - az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó -, betegségeket (allergia, asztmatikus tünetek, ételérzékenységek, stb.) és azokat regisztrálni.

Az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges a megfelelő biztonságos környezet.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktus-kezelés, tolerancia).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Mindazonáltal figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. A szabadban töltött idő alatt óvni kell őket a Nap káros hatásaitól. Mindezekhez nyújt segítséget a fedett teraszunk, az udvari fedett babakház, napernyő, valamint a fásítással kialakított árnyékos udvarrész.

2011-től minden évben a nagycsoportosainknak lehetőséget biztosítunk alapítványunk segítségével vízhez szoktatáshoz, úszótanfolyamon való részvétellel.

Testápolás

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, külsejük gondozottságát, tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Minden gondozási teendő irányításához elengedhetetlenül szükséges a bensőséges gyermek - felnőtt kapcsolat, hiszen a testi szükségletek kielégítésében az óvónő és a dajka bizonyos mértékig az anyát helyettesíti. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy az újonnan óvodába kerülő gyermeknek megmutatjuk a helyes testápolást, majd annak állandó gyakorlásával igyekszünk a helyes szokásokat kialakítani.

A gyermekek szappannal, folyóvízzel mosnak kezet étkezés előtt, WC használat után és bármikor, ha szükséges. Körmüket körömkefével rendszeresen tisztán tartják.

Nyáron lehetőséget biztosítunk zuhanyozásra, pancsolásra, mezítlábaskodásra. A gyermekek naponta többször megfésülik hajukat, a hosszú hajú kislányokat az óvónő vagy a dajka segíti ebben. Ha szükséges kérjük a szülőt az egészségtelen hajviselet megváltoztatására.

Mindhárom csoportba járó gyermekek fogápolást végeznek. Igyekszünk biztosítani a lehetőséget arra, hogy ezt minden étkezés után elvégezhessék a gyermekek.

Évente egy alkalommal előzetes ismerkedés, barátkozás után a helyi fogorvosi rendelőbe visszük el a középső és nagycsoportos gyermekeket ellenőrzésre, probléma esetén tájékoztatjuk a szülőt.

Az orr, fülkagyló, a hallójárat védelme megkívánja, hogy a gyermekek ne dugjanak azokba különböző tárgyakat, és ne piszkálják. Fokozottan ügyelünk betartására, ehhez kérjük a szülők odafigyelését is.

Elősegítjük a helyes orrfújás és zsebkeendőhasználat kialakulását, ennek megtanítására ösztönözzük a szülőket is. A szülők beleegyezésével papírzsebkeendőt használnak a gyermekek, melyet elérhető helyen tartunk a csoportokban.

Intim helyet biztosítunk a gyermeknek a WC használatára. Türelmes magatartással, közreműködéssel segítjük át a gyermeket a kezdeti nehézségen és szoktatjuk a helyes WC használatra, a WC papír használatára és arra, hogy maguk után tisztán hagyják ott a WC-t.

Öltözködés

Az **öltözködés** védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal ízlésfejlesztő és a gyermek önállóságát is fokozza. A szülők rétegesen öltöztetik gyermeküket, melyet szükség szerint cserélhet a gyermek napközben.

A kiscsoportos korú gyermek szüleit kérjük, hogy tartsanak a gyermek zsákjában több váltó fehérneműt.

Ha a szülő igényli, gyermekét reggel váltóruhába öltöztetheti.

A szobában váltócipőt használunk. A szülőknek javasoljuk olyan lábbeli beszerzését, amely a láb szellőzését, egészséges fejlődését biztosítja. Ügyelünk arra, hogy udvari játék vagy séta előtt felöltözve ne várakozzanak bent a gyermekek.

Fontos feladatunk, hogy fokozottabban neveljük a gyermekeket az önálló öltözködésre. Rögzíteni szükséges, hogy milyen sorrendben vegyék fel, illetve vessék le ruhadarabjaikat. Ruhaneműiket meg tanulják összehajtani és az öltözőszekrény polcára helyezni. Rendszeresen áttekintjük a gyermekekkel, hogy a polcon és zsákjukban, rendben van-e ruhaneműjük.

Télen csizmájukat letisztítják, cipőfűzőjüket megtanulják megkötni, nyáron fürdőruhájukat kiöblítik.

Mozgás-edzés

Az óvodás életkorban nagy a gyermekek **mozgásigénye**. A csoportban is lehetőséget biztosítunk ennek kielégítésére csoportosan és egyénileg is, az udvaron pedig egyéni igényüknek megfelelően mozoghatnak, próbálhatnak ki új mozgásformákat, melyhez sok ötletet, biztatást és segítséget adnak az óvónők. Mozgásigényük kielégítését, mozgásuk fejlesztését szolgálják a mindennapi testnevelések, a tornateremben, a játszóudvaron szervezett játékok is. Törekszünk erőnlétük, kitartásuk fokozására, izomzatuk erősítésére, fokozatos teherbírás elérésére.

Gyakran sétálunk, kirándulunk közvetlen környezetünkben, és évente egy alkalommal távolabbi helyekre is ellátogatunk.

Az egészség megőrzését, védelmét szolgálja a gyermekek szervezetének edzése, melynek eredményeképpen képes lesz szervezetük alkalmazkodni az időjárás változásaihoz és növekszik szervezetük ellenálló képessége is. Minden évszakban sokat tartózkodunk a szabadban, hidegebb időben csökkentjük a kint tartózkodást.

Só-terápia

Megújult óvodánkban só-szobát is kialakítottunk, melyet az óvodai nevelési időszak alatt legalább heti egy alkalommal vesznek igénybe. Az óvodapedagógus kisebb csoportokban szabadidős tevékenység keretében élményszerű tevékenységet szervez. A só-terápia kedvezően befolyásolja a gyermekek egészségét, az immunrendszerre hatva a betegségmegelőzést, a megfázással járó tünetek enyhülését.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, a higiénés szabályok betartatása a gyermekkel.

Az óvoda szükség esetén felveszi a kapcsolatot speciális szakemberekkel:

- házi orvos
- védőnő
- fogorvos
- Nevelési Tanácsadó pszichológusa

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szennvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai tevékenységek:

- *szabad beszélgetések a témával kapcsolatban. Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek, mi szeretnék lenni; segíteni szeretnék másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni, mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).*
- *kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, szabad mozgás értéke: füstmentesség, pormentesség, erő kifejtés, egészség.*
- *városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, gépkocsik füstje, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai.*

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:” A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is

szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyermekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, amit ők maguk is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés, felnőtt értesítése. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokot hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv-és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek testi fejlődése terén bekövetkezik az első alakváltozás: testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Étkezéskor kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket. (kanál, villa, kés)
- Testápolási teendőiket (mosakodás, fésülködés, fogmosás, zsebkeendő használat, WC használat) önállóan képesek elvégezni, szükség szerint késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhaneműiket rendben tartják.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt rajta.
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

VII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI ÉS RENDEZVÉNYEI

Az óvoda életében kiemelkedő jelentőségűek az időről időre visszatérő közösségi események, az ünnepek. **Személyiségfejlesztő hatásuk fontos**, hiszen egy-egy ünnep, jeles nap, de főleg az ezt megelőző készülődés, várakozás, olyan erkölcsi tartalmat közvetít, amely a maga nemében pótolhatatlan.

Az ünnepek, akár természeti, akár társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományban gyökereznek, kiemelkednek a hétköznapiakból.

Az óvodai ünnepek és hagyományok a nevelőmunka szerves részét képezik.

Az ünnepvárás, az ünnepre való készülődés segíti az időben való tájékozódást. A társadalmi lényé válás folyamatának meghatározó sarkkövei az ünnepek, ha az a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő. Azaz, együttlétre, szeretetre, a szimbólumokra és a gesztusokra tevődik a hangsúly, és tervezett, rendezett, érzelemgazdag.

- Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapiakból, ezáltal nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.
- Az ünnepek a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés, fontos színtere. Az óvodai ünnepeknek elő kell készíteniük, bele kell simulniuk a családi ünnepekbe.
- Az ünnepeknek, hagyományoknak fontos szerepe van az intézmény arculatának formálásában és az intézmény menedzselésében is.

A szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában a jelképek szintjén meg kell emlékezni a társadalmi ünnepekről is.

Az ünnepek formáját, jellegét (nyílt, zárt, megemlékezés stb.) a nevelőtestület az éves tervében rögzíti.

A társadalmilag elfogadott nagy ünnepek mellett fontos, hogy legyenek belső, saját ünnepeink, szokásaink, hagyományaink. Ennek rendkívül nagy a közösség formáló szerepe.

A gyermekek születésnapjának megünneplése kiemelkedik a csoport ünnepei közül.

VII./1 Az óvoda hagyományos ünnepei

Anyák napja – május – nyilvános, óvodánkban „Anyanap” – édesanyák és a nagymamák köszöntése, csoportonként, egész napos program, kirándulással egybekötve vagy kerti-parti

Gyermeknap – május utolsó hete, szervezett programok, kirándulások mindkét csoportnak

Évzáró – ballagás – május utolsó hete, nyilvános, csoportonként, a nagycsoportosok búcsúztatásával egybekötve.

„Apanap” – június elején, apukák köszöntése, sportos délután az apukák részvételével

VII./2. Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Őszi ünnepkörből – szeptember, október – szüreti multságok (pincelátogatás, szőlőpréslés, szüreti mulatozás);
vásár;
betakarítási munkálatok, megfigyelések, befőzések;

Téli ünnepkörből – november utolsó hetétől, adventtől karácsonyig, Luca napja, Télapó ünnepség - zártkörű, csoportonként;
karácsonyi ünnep – csoportonként, játszóházzal egybekötve, szülőkkel közösen; karácsonyi vásár;
február – farsangi multság
kiszabás készítés - télüzés

Tavaszi ünnepkörből – március – nagytakarítás a csoportszobákban és az udvaron;
április – húsvéti tojásfestés, locsolkodás;
„hangszersimogató” – ismerkedés népi hangszerekkel;

VII./3 Egyéb ünnepeink, rendezvényeink

Nemzeti ünnep – március 15. megemlékezés csoportonként, koszorúzás az iskolánál, a Petőfi emléktáblánál és a parkban a kopjafánál

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnep – szüreti felvonulás, falunap alkalmával fellépés csoportonként;
Anyák napi köszöntő műsor a nyugdíjasoknak;

Rendezvények – alapítványunk jótékonyági rendezvényei, programjai;
Óvodánk fennállásának megünneplése ötévenként, rendezvényekkel gyermekeknek, szülőknek, volt dolgozóknak;
Jubileumi jutalmazás, köszöntéssel egybekötve;
„Készítsük együtt!” munkadélután szülőknek Advent és Húsvét előtt;

VIII. Környezetvédelmi nevelési program

Program célja az, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Ez a komplex foglalkozás, mint az elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megismertetni azt, ami a valóságban is teljes egészében érzékelhető.

A gyermekeket körülvevő világ megismerésében közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. **A természet szeretetére, védelmére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, a természet és a környezet szeretetével, példát mutatva a gyermekek számára.**

További célunk:

- a környezettudatos magatartás kialakítása, gyakorlása
- a környezettudatos szemléletváltáshoz a családok bevonása
- valamint fenntartható fejlődés biztosítása
- a környezetvédelem és az egészséges életmód összefüggéseinek megláttatása

Feladataink a környezetvédelmi nevelés terén

- környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretek nyújtása tevékenységek szervezésével, információs technológia felhasználásával
- környezetvédelmi projektnapok szervezése
- a gyermekekkel a közvetlen és tágabb környezet szépségeinek megláttatása, a megóvására és védelmére nevelés
- élmények és eszközök biztosítása, hely, idő, alkalom megteremtése a környezetvédelmi neveléshez
- közös programok szervezése a családokkal
- szemléletformálás a szülők körében, modellértékű magatartás gyakorlása
- szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása közvetlen tapasztalatszerzéssel
- a vízzel, az energiával való takarékoság megtanítása a gyerekekkel
- az újrahasznosítás alkalmazása, gyakorlása a tevékenységekben
- interaktív programok szervezése a témához kapcsolódóan, csatlakozás országos illetve helyi környezetvédelmi programokhoz
- kapcsolatépítés környezetvédelmi szervezetekkel

A környezetvédelmi nevelés tartalmának megvalósítása

Hónap	Tevékenység
Szeptember	<ul style="list-style-type: none"> • csoportszobában természetsarok kialakítása, cserepes virágok rendezése • kerti munka, ágyás gondozása • séták kirándulások • Takarítási világnap (szept. 24.)–projekthét szervezése • szőlő szüret, hasznosítás, pincelátogatás, mustkészítés
Október	<ul style="list-style-type: none"> • őszi séták, kirándulások, természetfigyelés • az őszi „kincsei”, gyűjtőmunka • Állatok világnapja (okt. 4.) állatsimogató – gondozás (helyben, óvodásunk szüleinek birtokán) • őszi kerti munkák, betakarítás megfigyelése
November	<ul style="list-style-type: none"> • játszódvar rendezése, falevélgyűjtés, dekorációkészítés természetes anyagokból (levél, toboz, termések) • egészség program szervezése, kapcsolódás az országos GE naphoz (környezet és egészség kapcsolata)
December	<ul style="list-style-type: none"> • téli séták a természetben, a téli táj szépségeinek megfigyelés • adventi készülődés a természet kincseinek felhasználásával (dekorációkészítés) • madárvédelem (madáreleség készítés, madáretetők kihelyezése) • búzaültetés – régi hagyományunk folytatása a Luca napi karácsonyi játszóházunkban
Január	<ul style="list-style-type: none"> • madáretetés • a téli környezet megfigyelése, jellemzői, (miért fontos a hótakaró, jég okozta károk a természetben) kapcsolódás az egészségneveléshez (öltözködés, egészségmegőrzés) • kísérletezés jéggel, hóval
Február	<ul style="list-style-type: none"> • madáretetés • csíráztatás, rügyezettetés (virághagyma ültetés)

	<ul style="list-style-type: none"> • természetfigyelés (időjósítások, néphagyományok, olvadás, a természet ébredése-az első virágok, hóvirág stb.)
Március	<ul style="list-style-type: none"> • tavaszi séták, kirándulások • az ébredő természet megfigyelése • a Víz világnapja (márc. 22.) takarékoság a vízhasználatban, projektnap/hét szervezése • környezetvédelmi bemutató szervezése (hulladékhasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés)
Április	<ul style="list-style-type: none"> • tavaszi veteményezés (ágyás előkészítése, magok, hagymák beszerzése) • „OVIKERT” program (pályázat) palántázás • séta, kirándulás • Föld napja – projekthét szervezése • állatsimogató – gondozás (helyben, óvodásunk szüleinek birtokán)
Május	<ul style="list-style-type: none"> • séták, kirándulás az óvodához közeli erdőben, pincesoron • piaclátogatás • virágosítás, növények gondozása • ovikert gondozása (földlazítás, locsolás, gyomlálás) • Madarak és fák napja (máj. 10.)
Június-július	<ul style="list-style-type: none"> • „A Nap gyermekei” DM pályázattal a napsütés jótékony és káros hatásai, hőség elleni védekezés • Környezetvédelmi világnap jún. 5. (kiállítás szervezés, könyvek, diafilmvetítés, Könyvtár-mozi szervezése a témához kapcsolódóan) • az időjárás, természeti jelenségek megfigyelése (zápor, eső, zivatar, felhőszakadás, villámlás, dörgés, szivárvány)

A program az óvodapedagógusok módszertani szabadságának biztosításával az óvodánk sajátosságaihoz mérten valósul meg, játék- és tanulási tevékenység, valamint szabadidős tevékenységek keretében.

IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR **VÉGÉRE**

Az óvodába lépés és az iskolába lépés feltételei

IX./1. Az óvodába lépés feltételei

A gyermek óvodába lépésére a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. (Nkt.) törvény alapján kerül sor:

A kötelező óvodai nevelés szakasza abban az évben kezdődik, amelyben a gyermek a nevelési év kezdetéig (augusztus 31-ig) betölti a 3. életévét és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az óvoda szülői kérelem alapján két és fél éves kortól veheti fel a gyermekeket, ha a településen minden gyermek számára biztosítani tudja a 3 éves kortól történő kötelező óvodáztatást és rendelkezik üres férőhellyel.

Az óvodai beíratásra a helyi szokásoknak megfelelően az év során folyamatosan, hivatalosan minden év április 20.-át követően egy héten keresztül kerül sor, a közzététel után.

A felvételt az óvodavezető dönt, de a felvételt csak helyhiány miatt tagadhatja meg.

IX./2. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek beiskolázására a 2011 évi CXC. tv. szerint, az óvoda szakvéleménye alapján kerül sor, amelynek alapjául szolgál a gyermek óvodai nevelése során a gyermek fejlődésének nyomon követése, az erről szóló írásos dokumentáció.

Amennyiben az óvoda és a szülő véleménye eltérő a gyermek beiskolázásával kapcsolatban, kérhetik a Nevelési Tanácsadó, vagy a Gyógypedagógiai Szakszolgálat vizsgálatát.

A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázásához a Gyógypedagógiai Szakszolgálat ad szakvéleményt.

A család és az óvoda együtt felelős a gyermek fejlődéséért az óvodai ellátás során, és a beiskolázáshoz szükséges fejlettségi szint eléréséért.

Az egészséges gyermeknek óvodáskor végére el kell érnie a beiskolázáshoz szükséges kritériumokat testileg, lelkileg és szociálisan, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az óvodai nevelés (módosított) Alapprogramja szerint:

- *a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet*
- *a rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre*

IX./3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Testileg:

- eljut az első alakváltozásig, arányosan fejlett, teherbíró, megkezdődik a fogváltás
- mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes
- erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika

Lelkileg:

- nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett
- megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és az átvitel
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat
- végig tud hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismerettel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek
- elemi mennyiségi ismeretei vannak

Szociálisan:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
- késleltetni tudja a szükségletei kielégítését
- **egyre több szabályhoz tud alkalmazni**
- feladattudata kialakulóban van, a feladatot megérti
- kitartása, önfegyelme, munkatempója, önállósága biztosítja a feladat eredményes megoldását

Fontos az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolatok kiépítése a különböző nevelési színterekkel, fenntartóval, szakmai és társadalmi szervezetekkel, az óvoda hatékony működéséhez elengedhetetlen.

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír két szintér: a család és az iskola.

X./1 Az óvoda és a család kapcsolata

A gyermek nevelése, társadalmi lényé formálása a szülő elemi joga és kötelessége. Az intézményes nevelés a személyiségfejlődés szempontjából meghatározó, de a szocializáció folyamatában a család a domináns.

Az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha a családi háznál megerősítést nyernek. Ez megfordítva is igaz. A gyermek fejlődéséhez tehát elengedhetetlen a két nevelési szintér összhangja.

Az óvoda és a család kapcsolatát a következő alapelvek határozzák meg:

- Az óvoda a gyermek mindenek feletti érdekeit veszi elsősorban alapul, a kapcsolattartás során elsődleges feladatunk a gyermeki jogok védelme és az esélyegyenlőség biztosítása minden egyes gyermek számára.
- A szülőre, mint nevelőpartnerre számítunk, a szülő jogait, emberi méltóságát tiszteletben tartjuk.
- Az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítők és más óvodai dolgozók, mint közfeladatot ellátó személyeket, megilleti az a jog, hogy személyüket a tisztelet és a megbecsülés övezze, emberi méltóságukat mások tiszteletben tartásuk.
- Az óvodapedagógus joga, hogy a nevelési program alapján megválassza a nevelés-fejlesztés módszereit, irányítsa és értékelje a gyermek munkáját, fejlődését.
- Az óvoda a szülő számára mindenkor nyitott intézmény, joga és kötelessége is a szülőnek, hogy gyermeke fejlődéséről érdemben megfelelő tájékoztatást kapjon.
- A szülőkkel meg kell ismertetni az óvodai programot, az óvoda működési rendjét, házirendjét. Elő kell készíteni a gyermek óvodához szoktatását, az óvoda megszerettetését.
- A törvényben foglalt jogok érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez az óvoda segítséget nyújt, és intézkedést kezdeményez.

- Az óvodában tilos bármilyen hátrányos megkülönböztetés: nemhez, nemzethez, etnikai csoporthoz való tartozás, lelkiismereti- vallási- politikai meggyőződés, származás, vagyoni helyzet cselekvőképesség, sajátos nevelési igény miatt. Szemléletformálás a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében. **Figyelem ráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejezheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá.**
- Az óvoda világnézetileg semleges, de tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy világnézetének megfelelő nevelésben, oktatásban részesítse gyermekét, az óvodai nevelési időn kívül.
- Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig vállalja a rábízott gyermekek testi, lelki, szellemi nevelését. **Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.**
- Az óvodai nevelés időszaka alatt a gyermekek nyugalmát és biztonságát senki és semmi nem zavarhatja, veszélyeztetheti.
- A szülők érdekeit a Szülői Munkaközösség képviseli: véleményt mond, javaslatot tesz, intézkedést kezdeményez.
- Az óvoda képviselőjében az óvodavezető, vagy az általa felhatalmazott személy jogosult eljárni.

A kapcsolattartás formái:

- a gyermek beszoktatása közösen a szülővel
- napi találkozások, rövid információcsere az óvodapedagógus és a szülő között
- családlátogatások
- nyílt napok – igény szerint de legalább egyszer egy évben
- fogadóóra – a szülő kérésére, négy szemközti beszélgetés lehetősége
- beiratkozás
- szülői értekezletek
- közös ünnepek, rendezvények, programok – programterv szerint
- szülői munkaközösségi megbeszélések
- írott tájékoztatás – faliújságon, szülői tájékoztatón, oviújságon keresztül

Az óvoda és a család – szülő közötti jó és tartalmas kapcsolat az óvoda fennmaradásának egyik eszköze.

X./2. Az óvoda egyéb kapcsolatai

A helyi iskola megszűnése óta, 2007-től az iskolaköteles gyermekek az egri Hunyadi Mátyás Általános Iskolában kezdhetik meg tanulmányaikat. Ez az iskola, köteles felvenni az andornaktályai gyerekeket, ahová iskolabusz szállítja őket.

Kapcsolat az iskolával:

- A helyi nevelési program megismertetése, tapasztalatok cseréje.
- Az első osztályosok iskolakezdéséről, beilleszkedéséről minden ősszel tapasztalatcsere a tanító néikkel, napközis nevelőkkel.
- A kapcsolattartásban szempont, hogy az iskola továbbfejlessze az óvoda által felvállalt speciális, helyi értékeket.
- Fontos szempont, hogy a két intézmény indokolatlanul ne bírálja fölül egymás döntéseit.
- Az iskola ismerje azokat a szempontokat, melyek alapján az óvoda a gyermekekről a szakvéleményt kiállította.
- A beiskolázás csak abban az esetben történjen meg, ha az óvoda azt indokolja.

A gyermek életének első hat éve spontán módon az iskolai életet készíti elő. Ebből az időszakból azonban az iskoláskor előtti év megkülönböztetett szerepet kap. Ekkor célirányosabbá válik az iskolai életmódra nevelés, és konkrétabbá az óvodapedagógus-tanító között a kapcsolattartási forma. A kapcsolatot tervszerűség jellemzi.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:

- A kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismeretekhez juthatnak, melyeket az óvoda nem tud nyújtani. (Könyvtár, Bábszínház stb.)
- Az ilyen jellegű intézmények programjai a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálja a gyermekeknek, a „művészetek nyelvén szólítják meg a gyermekeket”.

Kapcsolat a fenntartóval:

A fenntartóval való kapcsolattartás az intézmény menedzselése, a funkciók maradéktalan ellátása szempontjából elengedhetetlen.

Törvények, rendeletek egyértelműen megfogalmazzák, hogy a Település Önkormányzata – fenntartói minőségben – milyen ellenőrzési, beszámoltatási kötelezettségeket róhat az intézményre.

Kapcsolat egészségügyi intézményekkel:

- kapcsolat a **védőnővel** (gyermek szűrése, mérése)
- kapcsolat a **házi orvossal** (iskolába lépő gyermekek vizsgálata)
- kapcsolat a **fogorvossal** (gyermek szűrése)
- kapcsolat az **üzemorvossal** (óvodai dolgozók évenkénti eü. vizsgálata)

Kapcsolat a helyi Sportegyesülettel:

A helyi Sportegyesületben a sakk-szakosztályának támogatásával jött létre óvodánkban a sakk-foglalkozás, melyet a programunkba beépítettünk 2011 nevelési évüinktől.

Kapcsolat szakmai szolgáltatókkal, szaktanácsadókkal, szakértőkkel

- továbbképzések, szakképzések igénybevétele
- szaktanácsadók, szakértők segítségével vagy tapasztalatcserékkel a nevelőmunkába külső kontroll beépítése

A kapcsolattartás konkrét formáit a továbbképzési tervben, és az intézmény éves tervében tervezzük, majd a hatékonyságot az értékeléskor elemezzük.

A szakmai szolgáltató intézmények közül a **Nevelési Tanácsadó** szakembereinek segítségét, valamint a **Gyógypedagógiai Szakszolgálat** segítségét vesszük igénybe:

- középsőseink képességfelmérése nagycsoportba lépés előtt
- nagycsoportosok iskolaérettségi vizsgálata beiskolázás előtt (szükség szerint, szülői beleegyezéssel)
- sajátos nevelési igényű gyermekek bevizsgálása szakemberrel

A szakszolgálattal való együttműködés a legfontosabb gyermekvédelmi feladatok közé tartozik.

XI. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelmi feladatokat a **Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. törvény**be foglaltak szerint kell végezni.

A gyermekvédelem célja és egyben feladata, az óvodai nevelés céljával megegyezően, a személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. Azt kiegészítve ill. azon túlmenően mindennemű ártalomtól igyekeznek megmenteni, megvédeni a gyermekeket.

Gyermekközpontú, befogadó, összhangban az egyenlő hozzáférés elvével, annak biztosításával.

Célja továbbá:

- minden rászoruló gyermekről való **befogadó gondoskodás** érvényesítése, különös tekintettel a helyzetüknél fogva nagyobb figyelmet igénylő veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekekre.
- **megelőzze**, elhárítsa, vagy enyhítse azokat a káros hatásokat, amelyek az egészséges személyiség fejlődését megzavarják, meggátolják.
- **segítse** azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak a gyermekek társadalmilag is értékes képességeinek, **készségeinek kibontakoztatásához** és kifejlesztéséhez, **a gyermeki szükségletek kielégítéséhez**, és ezzel a társadalom érdekét és a gyermekek boldogulását egyaránt szolgálja.

A gyermekvédelem fő feladata a gyermekek személyiségének kibontakoztatása **az egyenlő hozzáférés biztosításával**, a család épségének védelme, erkölcsi és társadalmi érdekeik segítése, a devianciák kialakulásának megelőzése.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtése, mely nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

Óvodánkban, nevelőtestületünk minden tagja kiemelten fontos feladatnak tekinti a gyermekvédelem tennivalóinak ellátását. Igyekszünk nagy hangsúlyt fektetni a prevencióra, hogy minél kevesebb gyermek éljen hátrányos ill. kedvezőtlen körülmények között.

Fontos az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés, a HH (Hátrányos Helyzetű) gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása.

A HHH (Halmozottan Hátrányos Helyzetű) gyermekek speciális fejlesztése, megfelelő végzettségű szakemberekkel.

Érdeklődéssel, komoly figyelem kifejezésével fordulunk a gyermeki közlések iránt, készségesen válaszolunk a kérdéseikre, törekszünk a gyermeki üzenetek dekódolására, metakommunikációs jelek küldésére, játszótársként nyelvi kifejezésminták adására.

A gyermekvédelmi munka különös érzékenységet, empátiát igényel tőlünk abban a tekintetben, hogy észrevegyük a legkisebb változást, problémát a gyermekek viselkedésében, fejlődésében, a családok mindennapi életében, szociális körülményeiben, szülő-gyermek viszonyában.

- A szülők tudják azt, hogy bármilyen jellegű problémájukkal bizalommal fordulhatnak hozzánk.
- A szülőkkel való kapcsolattartásra, a kialakult jó kapcsolat ápolására alkalom nyílik a mindennapi találkozások során, és a családlátogatások alkalmával.
- Egy-egy családlátogatás során betekintheünk a családok hétköznapi életébe, tapasztalatot szerzünk lakás- és életkörülményeikről, a gyermekek családban elfoglalt helyéről, az otthon uralkodó légkörről.

A gyermekvédelmi feladatok ellátását egy fő gyermekvédelmi felelős koordinálja, feladatait az Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzítettek alapján végzi.

A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek nevelését még nagyobb figyelemmel és türelemmel, odaadással végezzük. Rendszeres óvodalátogatásukat figyelemmel kísérik.

Természetesen megkülönböztetett figyelem övezi a bármilyen okból problémás, fejlődésében megkésett, beszédhibás gyermekeket. Célunk, egyéni fejlettségükhöz mértén megfelelő szintre hozni képességeiket. Ebben nagy segítségünkre van óvodánk fejlesztő pedagógusa és a logopédus.

Sajátos feladataink ellátása során kapcsolatot tartunk, együttműködünk az önkormányzat gyámügyi előadójával, a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnővel, háziorvossal.

Kölcsönösen segítjük egymás munkáját közös céljaink érdekében. Indokolt esetben segélyezési javaslatot teszünk az önkormányzat illetékesei felé a családok anyagi helyzetének javítására.

Munkánkkal szeretnénk elérni, hogy az óvodába járó gyermekek nevelése a lehető legoptimálisabb körülmények között történjen, boldogok és kiegyensúlyozottak lehessenek.

XII. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK FEJLESZTÉSE

Óvodánk alapító okiratába rögzítettek alapján, felvállaltuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Intézményünk a következő típusú gyermekek integrált neveléséhez tudja biztosítani a feltételeket:

a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 25. pontjában leírtak szerint azoknak a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek ... nevelése, ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján értelmi vagy beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarra) küzdenek.

A gyermekeket a Heves Megyei Gyógypedagógiai Szakszolgálati Központ szakvéleményei alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni, illetve mikro-csoportos fejlesztéseit ki tudjuk elégíteni.

Óvodapedagógusaink és a nevelőmunkát közvetlenül segítők (dajkák és a pedagógiai asszisztens) befogadó, eredményeit elismerő környezetet a gyermekek számára.

Személyi feltételeinket természetesen a tárgyi feltételek is minőségileg segítik.

A fejlesztő és logopédiai foglalkozások zavartalan lebonyolításához **külön helyiségek biztosítottak** a megfelelő eszközökkel (fejlesztő játékok, nagyméretű tükör, szakirodalom stb.). **A hatékonyság fokozásához nagymértékben hozzájárul az, hogy óvodánk rendelkezik fejlesztő szobával és tornateremmel.**

Fejlesztés:

- heti lebontásban, rendszeresen, a szakvéleményekben megadott időkeretekben, fejlesztési területekkel
- egyéni fejlesztési tervek alapján
- kis-óvodásoknál 20-30 perc közötti időkeretben
- kontrollvizsgálatok, hatásvizsgálatok betervezésével a gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében

A fejlesztő pedagógus és a logopédus feladatai a fejlesztés terén

- Kezdeményező és segítőszándék a gyermek lemaradásainak behozatalára
- Okok felderítése (anamnézis, óvodai élet, megfigyelések, szűrőteszt, hatásvizsgálatok)
- Együttműködés a gyermekkel, szülővel, óvodapedagógussal, szükség esetén szakorvossal, védőnővel, Gyermekjóléti Szolgálattal
- Szakmai kapcsolat ápolása a Nevelési Tanácsadóval, Gyógypedagógiai Szakszolgálattal, Rehabilitációs Bizottsággal, Pedagógiai Oktatási Központtal (ide kapcsolódó továbbképzések)
- Pedagógiai jellemzések elkészítése
- A szakvéleményekben megjelölt rendszerességgel a megjelölt képességek fejlesztése
- Egyéni fejlesztési tervek elkészítése
- A legoptimálisabb fejlesztő eszközök és módszerek alkalmazása
- Időnkénti konzultációk a szülővel, óvodapedagógusokkal (szükség esetén pszichológussal, orvossal)
- A gyermekek iskolakészültségéről való tájékoztatás közösen az óvodapedagógusokkal a szülők felé
- Szülői fogadóórák biztosítása
- A gyermekek értékeinek megláttatása, az otthoni fejlesztés lehetőségei, aktuális dolgokról való tájékoztatása a szülőknek (személyesen, hirdetőtáblán, óvodaújságon keresztül)
- Folyamatos önképzés
- A gyermekek képességeinek, adottságainak és fejlettségének megfelelő fejlesztése

A fejlesztést végző szakemberekkel szemben támasztott legfontosabb követelmények:

- Vegyék figyelembe a gyermek speciális szükségleteit, egyéni teherbíró képességét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét
- Ismereteinek folyamatos bővítésével segítse a speciális nevelési szükségletű gyermekek elfogadtatását a csoportban
- Tájékoztassa a szülőket a gyermek aktuális fejlődéséről, felmerülő problémáiról
- Tartsa tiszteletben a gyermekek szülők emberi méltóságát és jogait

XIII. TERVEZÉS, SZAKMAI DOKUMENTUMOK EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE

XIII./1. Tervezés

A tevékenységközpontú óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg.

Feladatok:

- A teljes nevelési folyamat átgondolása.
- Mindig a négyes feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és a szükséges fejlesztéseket.
- Tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a minél több alkalommal, sokoldalú, különböző nézőpontbeli megközelítésre kell törekedni.
- Az adott csoportra, és nem korosztályra kell tervezni.
- Az adott problémához tartozó ismeretek integrálása.
- Az ismeretek koncentrikus és lineáris bővítésére törekvés.
- Figyelembe kell venni:
  - a pedagógiai program alapelveit
  - a gyermek szociokulturális hátterét
  - a választott program irányelveit
  - a nevelés feltételrendszerét
  - az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat

Tervezéskor a fokozatosság és folyamatosság elvét kell követni.

A tervezést a tevékenységközpontú óvodai nevelési programhoz készített csoportnaplóba rögzítjük.

A nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatos feladatok:

- Heti terv készítése.
- Hetirend és napirend összeállítása.
- A gyermekek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- A nevelőmunka folyamatos értékelése.

XIII./2. Szakmai dokumentumok egymásra épülése

Óvodai nevelés Alapprogramja

Amely meghatározza az óvodában folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvoda helyi Pedagógiai Programja

Az óvoda elsőszámú szakmai dokumentuma, melynek összhangban kell lennie az óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltakkal.

Az óvoda pedagógiai működési terve – az óvoda éves munkaterve

Évenként „hidat” képez az óvoda nevelési programja és az óvodapedagógusok nevelési, fejlesztési terve között.

Gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési terve

Egy-egy gyermekcsoportra vonatkozó terv, amelyet az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok készítenek el.

A gyermekek egyéni fejlődésének-fejlesztésének dokumentumai

Gyermekenként külön, folyamatosan vezetett személyiséglap az óvodába lépéstől kezdve.

Az óvoda szakmai dokumentumai

Csoportnapló – a legfőbb szakmai dokumentum

Felvételi- és mulasztási napló

Fejlesztés dokumentumai

Gyermekek személyi anyaga

XIV. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK:

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

- ❖ A nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Törvényi módosítás miatt
- Szervezeti átalakulás miatt

XV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Elfogadta: Nevelőtestület .....
2. Egyetértését nyilvánította: SZMK
3. Elfogadta: Települési Önkormányzat Képviselő Testülete .....
határozatával
4. Jóváhagyta: Timkó Katalin .....

Andornaktálya, 20.... ..

Timkó Katalin
Intézményvezető

ZÁRÓGONDOLAT

**Igyekezz úgy érezni, gondolkodni és cselekedni,
hogy mindenkinek javára légy!**